

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

GEORGE
RACOVEANU
OMENIA
ȘI FRUMUSEȚEA
CEA DINTĂI

PREȘA

CUPRINS

Omenia și frumusețea cea dintâi / 5

Iubirea de oaspeți / 7

Iubirea de străini / 15

Viața în Hristos / 17

Omenie și violență / 20

Rănilor păcatelor și
frumusețea cea dintâi / 25

Omenie și sfințenie / 28

Smerenia dragostei / 31

Imnografia Învierii / 39

OMENIA ȘI FRUMUSEȚEA CEA DINTÂI

Omenia, expresie verbală a unei noțiuni colective, a dat întotdeauna de lucru lexicografilor când au încercat să traducă, convenabil, cuvântul. Fiindcă a traduce cuvântul omenie prin ospitalitate, prin onestitate, prin onorabilitate, prin cuviință, prin bunătate ori, pur și simplu, prin umanitate, înseamnă a-l traduce numai în parte. Ca realitate, ca document de viață, omenia este un tot unitar, constând din numeroase componente esențiale. Omenia nu este o anumită virtute, ci o adevărată antologie, un buchet de flori ale sufletului. Iubire de străini, ținerea cuvântului dat, sentimentul onoarei, dispoziție de jertfă, spiritul de dreptate, mărinimie, modestie, credință în Dumnezeu – toate acestea sunt podoabele omeniei.

Străinul călător, care vine la tine flămând și ostenit, trebuie primit cu dragoste de părinte: Când vine la tine străinul, întâmpină-l ca un părinte. Sau: Pe străin nu-l îndepărta de la casa ta 'nainte de a-l îndestula. Pentru român este străin nu numai omul de alt neam, ci și omul necunoscut lui.

IUBIREA DE OASPEȚI

IDintre virtuțile omeniei românești, cel mai des numită este IUBIREA DE OASPEȚI. Este adevărat că „a omeni” pe cineva însemnează a-l primi cu inimă deschisă, a-l ospăta și a-i da cinstea cuvenită omului. Cu aceasta însă nu s-a spus prea mult despre omenie. Iubirea de oaspeți nu este o virtute exclusiv românească: toate popoarele pământului se dovedesc, mai mult sau mai puțin, ospitaliere. Ceea ce caracterizează ospitalitatea românească este iubirea de străini. În casa românului, străinul, nu ai casei, primește ce e mai bun. „Iubirea de străini” – spune poporul – „dar dumnezeiesc.” Străinul călător, care vine la tine flămând și ostenit, trebuie primit cu dragoste de părinte: „Când vine la tine străinul, întâmpină-l ca un părinte.” Sau: „Pe străin nu-l îndepărta de la casa ta 'nainte de a-l îndestula.” Pentru român este străin nu numai omul de alt neam, ci și omul necunoscut lui. Străin poate fi italianul, germanul, bulgarul, ca și „frățutele” din Banat (pluralul: frătuți) ori „ungureanul” (român din Transilvania).

Cineva s-ar putea întreba dacă nu cumva în această revărsare de dragoste a românului față de omul necunoscut nu se pot identifica urmele unei explicabile vanități omenești. Cine a cunoscut însă bucuria care inunda sufletul gazdei când vedea pe străin mulțumit, nu poate avea pentru faptă decât un răspuns: setea omului lui Dumnezeu de a se devota tocmai celui fără cunoscuți, fără așezare, fără cămin, e pricina bucuriei, care nu e aici decât semnul neîndoielnic al harului.

Un semn sigur al omeniei este ȚINEREA CUVÂNTULUI DAT. „Fii totdeauna om pe cuvântul căruia poți zidi” – spun legile omeniei. Din ele s-a inspirat cântecul poporan: „Furnica, de e furnică, lighioana micuțică, la trup mare, la cap mică, se târăște pe pământ, și se ține de cuvânt. Dar noi, oameni botezați, de cuvânt c-am fost lăsați!” La omul de omenie, ținerea de cuvânt îmbracă haină religioasă: „Pe unde iese vorba, și sufletul!” De aceea pune el mare preț pe cumpănirea oricărui cuvânt, fiindcă: „Vorba când a ieșit din gură, n-o mai poți ajunge nici cu armăsarul, nici cu ogarul.” În consecință,

sfatul: „Țineți limba-n gură ca-n temniță.” Zăbava la vorbire ar fi indicată omului de Dumnezeu chiar de la Creație: „Dumnezeu a dat omului două urechi și numai o limbă; ca mai mult să audă, decât să spună.” Pentru vorbire există, de altfel, numai o justificare: „Ori taci, ori spune ceva mai bun decât tăcerea.”

FACEREA DE BINE Binele făcut de ochii lumii – binele cu zurgălăi – nu-și merită numele. Facerea de bine numai atunci își merită numele când nu e cu socoteală ascunsă; când nu e făcută cu scop de câștig. Poporul spune: „Fă binele și dă-l pe apă.” Nu-ți poți face griji cu soarta lui: undeva va trage el la mal și va da roade. Omul de omenie face binele și uită că l-a făcut: „Când dăruiești, uită; când ți se dăruiește, nu uita, în veac.” Mila nu cunoaște deosebire între buni și răi: „Milostiv cu cel rău de ești, omenia cinstești.”

MĂRINIMIA Cel care nu e în stare să uite răul pe care i l-a făcut altul și abia așteaptă să-și vadă adversarul la greu, ca să-i răsplătească răul cu rău, e un om mic, om pământesc. Un ast-

fel de om nu se poate socoti în rândul oamenilor de omenie. Omul de omenie are inimă mare: „Când îți cade-n mână potrivnicul tău” – spune el – „nu gândi la pedepsirea lui, ci la îndestularea lui și la îndreptarea lui.” Și iarăși: „Brațul ce nu dă moarte când poate, multe poate.” Inima omului de omenie e logodită cu iertarea: „Iertarea poartă-o-n sân, ca s-o ai la îndemână,” spune omenia. Capacitatea de a ierta îl înobilează pe om: „Cel puternic, când iartă, atunci puternic s-arată.”

SPIRITUL DREPTĂȚII Omul de omenie este încredințat că: „Slujitor al dreptății de vei rămânea, nici înaintea lui Dumnezeu frică vei avea; că Dumnezeu dreptatea este.” Om drept, cu adevărat, nu este întotdeauna cel care nu lucrează nedreptatea; că unii n-au fost în situația de a face nedreptate: „Nu oricine, nelucrând nedreptatea, e drept; ci acela care poate face nedreptatea, dar n-o face, acela drept se socotește.” Omul de omenie nu se supune legii numai „fiindcă e lege” (Pascal). Dreptatea legală poate, în anumite împrejurări, să devină fără noimă și păgubitoare. Așadar: nu legalitate, ci

„dreptatea nedreaptă.” Criteriul? Iată-l: „Ține-te de legea care te sfătuiește spre calea omeniei.”

DISPOZIȚIA DE JERTFĂ Nu e vorba numai de jertfă de timp, de muncă, de bani; ci chiar de gătitura de a-ți pune capul pentru altul: „Binele pe care ți l-a făcut chezașul tău” – spune omenia – „nu-l uita nicicând; că el pentru tine capul și-a pus.”

ÎNFRÂNAREA Desfrânarea fiind dușmanul de moarte al omeniei, înfrânarea nu poate lipsi din panoplia virtuților acesteia. Experiența poporului știe că: „Frâul când slăbește, în prăpastie te trânteste.” Ca să poată fi de folos, însă, înfrânarea trebuie practică de timpuriu, fiindcă: „Înfrânarea la bătrânețe, nici o laudă; că nu omul se înfrânează, ci neputința lui îl arată a fi înfrânat.” Despre pofta de mâncare ațâțată de băutură: „Omul de va bea, ca porcul va mânca.” Despre înfrânarea pasiunilor: „Acela e stăpân mare, care-și stăpânește patimile sale rele.”

MODESTIA „Orice faptă vrednică de laudă vei săvârși” – spune înțelepciunea poporului –